

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף בכיר השירות הפסיכולוגי ייעוצי

"כל יום מחדש" התמודדות חינוכית-טיפולית עם בעיות התנהגות בגן, בכיתה ובבית הספר

אנשי שפ"י יקרים!

קידום אקלים חינוכי מיטבי והתמודדות עם תלמידים המאופיינים עם בעיות התנהגות הינם מהאתגרים החשובים עמם מתמודדים לאורך השנים אנשי החינוך, היועצים והפסיכולוגים.

מדי שנה מופקים בשפ"י עלונים מקוונים שמטרתם לסייע לאנשי המקצוע של שפ"י להוביל ולספק מענים מקצועיים ורלוונטיים למערכת החינוך. השנה, כחלק מתהליך ההכלה וההשתלבות במערכת החינוך, עולה הצורך להמשיך ולפתח את הידע והמומחיות של צוותי החינוך בתחום זה. צוותי שפ"י מהווים שותפים משמעותיים בהובלת תהליכי עומק בכל הקשור לשילוב תלמידים ולהכלתם במערכת החינוך. התפיסה המקצועית של אנשי שפ"י שזורה בכל נימי העשייה החינוכית בהיבטים לימודיים, רגשיים, התנהגותיים וחברתיים, והם בעלי ידע, כלים ומיומנויות בכל הקשור להתמודדות עם ילדים המאופיינים בבעיות התנהגות.

אני שמחה להציג בפניכם את העלון המקוון "כל יום מחדש - התמודדות חינוכית-טיפולית עם בעיות התנהגות בגן, בכיתה ובבית הספר", שהופק על ידי יחידת האח"מ (אקלים חינוכי מיטבי) באגף תכניות סיוע ומניעה אשר פועל בשפ"י.

העלון, המובא בפניכם, הינו עלון מקצועי ומקיף, המעניק לקוראיו כלים, ידע והשראה במטרה לסייע במשימה החינוכית המורכבת עמה מתמודדים הצוותים החינוכיים.

כידוע, בתחום ההתמודדות עם בעיות התנהגות, מתמודדים אנשי מקצוע רבים עם תחושה קוטבית הנעה בין חוויית מומחיות בתחום לחוויית אי ידיעה, הקונפליקט בין התמודדות בתוך המערכת ומחוצה לה ובין הצורך לתת מענה מידי לבין הובלת תהליך ארוך טווח.

תחום זה מחייב התבוננות רחבה הכוללת מתן מענים מערכתיים ופרטניים כאחד, המשפיעים זה על זה ובכוחם ליצור מערך שלם של מענים מותאמים לפרט ולסביבה.

פרקי העלון מציעים מהלכים וגישות התערבות אשר מציבים במרכז התהליך החינוכי תיאוריות עדכניות משדה המחקר בארץ ובעולם אודות "הסמכות החדשה", אודות "כינון תשתיות אקלים מיטבי" ואודות "היבטים רגשיים, חינוכיים וחברתיים בתחום בעיות ההתנהגות בבית הספר, בכיתה ובגן".

ייחודם של המהלכים, הכלים, הסדנאות וחומרי הקריאה המוגשים בעלון הוא בהיותם מושתתים על תפיסה רב ממדית. תכניות וכלים אשר שוזרים בין רבדים לימודיים, רגשיים, קוגניטיביים, חברתיים, משפחתיים, גופניים ורוחניים. תכניות וכלים המתייחסים לדינמיקה התוך אישית והבין אישית המתרחשת ללא הרף בכיתה ומחוצה לה ומשפיעה רבות על אקלים הכיתה, על מנעד ההתנהגויות של התלמידים ועל דרכים לקידום תחושת המסוגלות של אנשי החינוך להתמודד עם אותן בעיות. תכניות המדגישות את החשיבות הרבה של גיוס כלל השותפים לתהליך החינוכי טיפולי, שותפות מקצועית בין יועצים ופסיכולוגים, שותפות עם גורמים בקהילה וכמובן שותפות עם הורי התלמיד וכלל הורי הכיתה.

על הרצף שבין "אי שקט בכיתה" לבין "בעיות משמעת" ועד "קשיי התנהגות", אנשי החינוך שוקלים צעדים, בוררים מענים ובונים סמכות, בשאיפה לבסס לכל אורך הרצף אקלים חינוכי מיטבי, המאפשר לתלמידים לחוש רווחה נפשית, תחושת שיכות ומוגנות ולמורה ולגננת לחוש מוגנות, משמעותיות, בעלות תחושת מסוגלות ורווחה נפשית.

בסביבה חינוכית בה מתאפשר אקלים מיטבי חשוב להיערך גם למצבי קונפליקט, לתופעות של אי שקט, לבעיות משמעת ואף להתמודדות עם קשיי התנהגות. בעזרת העלון תוכלו לאתר אסטרטגיות פעולה ופיתוח מקצועי אשר יאפשרו לאנשי החינוך שבהנחייתכם להיות במגע עם עצמם, מודעים לאופן בו המפגש עם התלמיד המתגר או הכיתה המתגרת מהדהדים בעולמם, מתורגמים על ידם וכיצד האתגר ההתנהגותי מפעיל אותם רגשית, מחשבתית ומעשית. העלון מציע מגוון פיתוחים עדכניים בתחומי הסדר, המשמעת, הטיפול והסיוע בהתמודדות עם בעיות התנהגות. הפיתוחים, אשר נכתבו על ידי אנשי שפ"י, לאור ניסיונם ובהשראת חוקרים ואנשי חינוך מרחבי הארץ והעולם, מזכירים ומוכיחים כי קשר, יחסים ואמונה בתהליך, מפיחים תקווה ביכולת להכיל, לטפל ולפתור בעיות משמעת וקשיי התנהגות בכיתה ובגן.

אני מזמינה אתכם לעצור רגע ולחשוב על כותרת העלון "**כל יום מחדש**". לחשוב על היום יום המקצועי אליו אתם נדרשים, על ההתמדה, התקווה והאמונה. האמונה בתלמיד וביכולתו לצמוח ולהצליח. האמונה בעצמכם, בכוחכם להתחיל מחדש גם אחרי יום מאתגר ולהזכיר לעצמכם כי גם ברגעי קושי בידכם לעצור לרגע, לנשום, לשתף, לעכל את המורכבות הרגשית, להתחבר חזרה למוטיבציה המקצועית והאנושית שלכם ולפעול מכל הלב ובמקצועיות גבוהה.

האמינו כי קשיי התנהגות הם ברי שינוי וכי תוצאות ההשקעה הרבה עשויות לבוא לידי ביטוי גם אם במרחק הזמן. חפשו כל יום מחדש את כוחות תלמידים, את כוחם של צוותי החינוך ואת כוחכם להאמין, להעניק משמעות היכולה לעורר תקווה, להניע לפעולה ולגרום לדברים להתרחש ולהשתנות.

אני מבקשת להודות להילה סגל זדביל, מנהלת יחידת האח"מ, לאורנה קרשטיין, מפקחת הכלה והשתלבות בשפ"י ורכזת תכנית מטיב"ה, לאורית ברג, ליפעת זץ, לצוות הניהול של יחידת האח"מ, למדריכות אח"מ ומדריכות תחום בעיות התנהגות ביחידה ולפסיכולוגיות וליועצות שתרמו לכתיבת עלון חשוב זה.

בהערכה רבה

עינב לוק

מנהלת אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי